

הנו בידך, אך את נפשו שמר

כ"ה באלול תשפ"ו – 7.9.26

איש היה בארץ עוי איוב שמו והיה האיש ההוא תם וישר וירא אלהים וסר מרע. ויגלדו לו

שבעה בנים ושלוש בנות [...] ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם. [...] ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם. ויאמר ה' אל השטן מאין תבא ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה. ויאמר ה' אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמותו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע. ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלהים. הלא אתה אתה שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב, מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ בארץ. ואולם שלח נא ידך וגע בכל אשר לו אם לא על פניך יברכך. ויאמר ה' אל השטן הנה כל אשר לו בידך, רק אליו אל תשלח ידך. ויצא השטן מעם פני ה'.

ויהי היום ובניו ובנותיו אכלים ושתיים יין בבית אחיהם הבכור. ומלאך בא אל איוב ויאמר הבקר היו חרשות והאתנות רעות על ידיהם. ותפל שבא ותקחם ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך. עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים ותאכלם ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך. עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים ויפשוטו על הגמלים ויקחו ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך. עד זה מדבר וזה בא ויאמר בניך ובנותיך אכלים ושתיים יין בבית אחיהם הבכור. והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר ויגע בארבע פנות הבית ויפל על הנערים ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך. ויקם איוב ויקרע את מעלו ויגז את ראשו ויפל ארצה וישתחו. ויאמר ערם יצתי מבטן אמי וערם אשוב שמה, ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מברך. בכל זאת לא חטא איוב ולא נתן תפלה לאלהים.

ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתכם להתיצב על ה'. ויאמר ה' אל השטן אי מזה תבא, ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ ומהתהלך בה. ויאמר ה' אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמותו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע ועדנו מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעו חנם. ויען השטן את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו. ואולם שלח נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם לא אל פניך יברכך. ויאמר ה' אל השטן הנו בידך, אך את נפשו שמר.

ויצא השטן מאת פני ה' וידך את איוב בשחין רע מכף רגלו עד ועד קדקדו. ויקח לו חרש להתגרד בו והוא יושב בתוך האפר. ותאמר לו אשתו ערך מחזיק בתמתך, ברוך אלהים ומת. ויאמר אליה, כדבר אחת הנבלות תדברי, גם את הטוב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל? בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו.

ספר איוב, פרק א' והתחלת פרק ב

פתח רבי שמעון ואמר "ויהי היום" – בכל מקום שפתיב "ויהי" יום שיש בו צער. וזהו

ראש השנה, יום שיש בו דין קשה על העולם: "ויהי היום ויעבר אל ישע אל שונם" מלכים ב' ד, ח – יום של ראש השנה היה; "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה'" איוב א – יום של ראש השנה היה.

למדנו "ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו" מלכים א' ה, נט – יום ביומו מה הוא? אלא אלו שני ימים של ראש השנה. מדוע שני ימים? משום שהם שני בתי דין שמתחברים כאחד – דין עליון, שהוא קשה, בדין תחתון, שהוא רפה, שאם ימצא דין יחיד, יחריב העולם.

ויבאו בני האלהים "להתיצב על ה'" – וכי מעל ה' עומדים? אלא, בשעה שאלו עומדים בדין, דין הראשון שהכל בו, מהו? – דין מי שאינו חושש לכבודו של השם הקדוש שלא יתחלל בארץ. "ויבוא גם השטן בתוכם" – שגם הוא חושש לכבודו של שם זה. [...] ועל זה לא יודעים אלו הבבלים סוד היבבה והיללה. אינם יודעים ששניהם נצרכים. יללה – על דין תקיף, ושלשה השברים, גניחות שגונח ברפיון, של דין רפה. הם לא יודעים ולכן עושים שניהם, ואנו יודעים ולכן עושים שניהם. והכל יוצא לדרך אמת.

פתח ואמר תהלים פא "תקעו בחדש שופר, בכסה ליום חגנו". מהו בחדש? זה בית דין רפה, שנקרא חדש. בכסה – זה דין קשה, שאינו בגלוי.

"אשרי העם ידעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון" תהלים פט – לא כתוב שומעי תרועה, או תוקעי תרועה, אלא ידעי תרועה. כגון החכמים שדירים באויר הארץ הקדושה, אלו ידעי סוד התרועה, שכתוב בה תהלים ב "תרועם בשבט ברזל". שכל יודעי סוד זה של התרועה יתקרבו ללכת באור פניו של הקדוש ברוך הוא.

על פי זוהר לפרשת פנחס דף רל"א (בממ"ד כרך יד רע"ג) || ליקוד ועיבוד: י"ק

עניין בכסה הוא שביום זה אור השי"ת בהסתר גדול, ואין עוד כוח לעורר אור

החיים אלא בסיוע מצוות שופר, וכדאיתא בזוה"ק (תצוה קפ"ד). בגין לתברא ההוא כסיה דחפיה לסיהרא. שעל ידי קול השופר חוזרים כל הברואים להתעלם ברצון הקדום שקודם הבריאה.

שבתפילה שהיא עבודה שבלב יכול האדם להמליך השי"ת על מחשבתו ורצונו. וביום זה, שהוא ראש השנה ומורה שהוא ראש לכל השנה כראש שבאדם, נכלל השכל של כל פעולות השנה, ופעולת מצוות שופר נתנה שתכלול את כולן.

וזהו מאמרם ז"ל תלמוד בבלי מסכת ראש השנה לד ע"ב "אמרו לפני מלכויות זכרונות ושופרות; מלכויות כדי שתמליכוני, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם, ובמה? בשופר. והוא כדאיתא בזוה"ק בעניין קורבנות: "רזא דקורבנא עד היכן סליק? עד אין סוף", וביאר בה כבוד אאמו"ר הרב הגאון הקדוש זצלה"ה [ה"בית יעקב"] שכל המצוות ועבודות איש ישראל מגיעין כל עבודה עד למקום ולעולם שגבוה ממנו, ואך דרך מדרגות ומסכים, אבל קרבן בוקע כל המסכים ועולה מיד עד לאין סוף.

כן תקיעת השופר בוקעת לכל ההסתר. כי פעולת התקיעה היא חיבור גמור, שמצידו לא עשה האדם דבר רק צמצם הכל ונשף עד שעלה הקול מאליו, וכדאיתא בספרי. כי בעת שתוקע אדם בשופר רואה הפנימיות שנתן השי"ת בבריאה היאך שוכנת בנפשו, ורואה כי שורשו למעלה ושם מקומו.

על פי רבי חנוך גרשון מראדזין 1839–1890 / בתוך "סוד ישרים" לראש השנה, א' || ליקוט ועיבוד: י"ק